

Maakuntavaltuusto 18.6.2025

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO

ARVIOINTIKERTOMUS 2024

Päijät-Hämeen maakuntaliitto -kuntayhtymä Tarkastuslautakunta

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2024

Tarkastuslautakunnan tehtävät

Maakuntavaltuuston valtuustokaudellaan asettama tarkastuslautakunta vastaa kuntalain 121 §:n mukaisesti Päijät-Hämeen liiton hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä sekä tarkastusta koskevien asioiden valmistelusta valtuustolle. Lautakunnan tehtävät kuntalain mukaan ovat:

1. valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
2. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
3. arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
4. huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
5. valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
6. valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Lautakunnan tehtävänä on erityisesti arvioida ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarvittaessa lautakunnan tehtävänä on myös hankkia tilintarkastuskertomuksessa kohdistetuista muistutuksista asianomaisten selvitykset ja maakuntahallituksen lausunto sekä tehtävä tämän jälkeen oma päätösehdotus valtuustolle niistä toimenpiteistä, joihin tilintarkastuskertomus ja siinä annetut muistutukset sekä hankitut selvitykset ja lausunnot antavat aihetta.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Maakuntavaltuusto on 11.10.2021 asettanut tarkastuslautakunnan valtuustokaudelle 2021–2025. Tarkastuslautakunnan kokoonpano on ollut seuraava:

Varsinaiset jäsenet

pj Merja Vahter
vpj Pasi Karjalainen
Leea Jokinen
Markku Karjula

Henkilökohtainen varajäsen

Milla Bruneau
Markku Saarelma
Christa Asikainen
Vesa-Matti Virtanen

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut Päijät-Hämeen liiton tilintarkastaja JHT, KHT Ulla-Maija Tuomela ja teknisestä toteutuksesta on vastannut hallintojohtaja Jari Paakkunainen.

Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunta vastaa hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä. Tarkastuslautakunta on tehnyt arviointityötään noudattaen vuodelle 2024 laadittua arviointisuunnitelmaa. Arviointia on suoritettu tutustumalla pöytäkirjoihin, vuoden 2024 tilinpäätökseen ja talousarvioon sekä muihin asiakirjoihin, kuulemalla johtavia viranhaltijoita ja tehtäväalueiden vastuuhenkilöitä sekä työntekijöitä. Tarkastuslautakunta kokoontui kuusi kertaa vuoden 2024 aikana.

Arvioinnin lähtökohta on valtuuston asettamat sitovat ja pitkänajan tavoitteet. Näitä verrataan vastuualueiden esittämiin raportteihin. Tarkastuslautakunta arvioi tavoitteisiin pääsyä, tuloksellisuutta ja kriittisiä tekijöitä sekä keinoja, joilla tavoitteet pyritään saavuttamaan. Arviointia suoritetaan kokonaisvaltaisesti ottaen kaikki osa-alueet huomioon. Arviointikertomus on neljäs 2021–2025 kausien jaksosta.

Tarkastuslautakunta on työohjelmansa kautta seurannut hallinnon toimintaa ja sen työskentelyä niiden tavoitteiden saavuttamiseksi, joita valtuusto on edellyttänyt.

Tarkastuslautakunnan arviointi toiminnasta keskittyy valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumiseen.

Tilintarkastaja

Tilintarkastaja Ulla-Maija Tuomela on antanut 25.4.2025 tilintarkastuskertomuksen kaudelta 1.1.2024–31.12.2024.

Tilintarkastaja on kertomuksessaan esittänyt tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastetulta tilikaudelta.

Varsinainen toiminta ja päätehtävät

Liiton ydintehtävät jakaantuvat neljään vastuualueeseen:

Hallinto- ja tukipalvelut	Aluesuunnittelu	Aluekehitys	Edunvalvonta ja kuntayhteistyö
Liiton luottamushenkilö-, yleis-, talous- ja henkilöstö-hallinnon tehtävistä vastaaminen.	Maakuntakaavan laatiminen ja ajan tasalla pito. Maakuntakaavan toteuttamisen edistäminen kuntakaavoitukseen osallistumalla (neuvottelut ja lausunnot).	Maakunnan pitkän tähtäimen kehittämis- poliittisten linjausten ja tavoitteiden valmistelu (maakuntastrategia).	Edunvalvonnan suunnittelu ja toteuttaminen yhteistyössä maakunnan kuntien, oppilaitosten, elinkeinoelämän ja Etelä-Suomen maakuntien kanssa.
	Liikennejärjestelmäsuunnitelman laatiminen ja ajan tasalla pito. Jatkuva liikennejärjestelmätyö sidosryhmätyöskentelyn ja edunvalvonnan keinoin.	Valtuustokauden strategisten tavoitteiden ja toimenpiteiden valmistelu. Hankevalinnat alueella toimivat ohjauksen välineenä.	Maakunnan kuntien välisen yhteistyön vahvistaminen mm. säännölliset kuntajohtajakokoukset ja Päijät-Hämeen puheenjohtajafoorumin toiminta
	Lahden kaupunkiseudun maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimus työ yhdessä kuntien ja valtion kanssa. • MAL-sopimuksen toimenpiteiden seuranta • MAL-neuvotteluihin osallistuminen	Yleinen maakunnan kehittäminen. Maakunnan älykkään erikoistumisen teematyö. TKI-kehityksen vauhdittaminen. Maakuntien välinen yhteistyö.	Kansainvälinen yhteistyö ja edunvalvonta EU-tasolla.
	Maakuntien välinen yhteistyö.	Euroopan rakennerahasto-ohjelman alueellinen toimeenpano. Kansallisten rahoitusten toimeenpano	Päijät-Hämeen liiton ulkoinen ja sisäinen viestintä.
		Kansainväliset hankkeet ja verkostot maakunnan kehittämisen apuna.	

Tavoitteiden toteutumisen arviointi

Maakuntavaltuusto on 3.12.2023 kokouksessa hyväksynyt liiton toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Liitolla oli vuonna 2024 kaksi yhteistä strategista tavoitetta ja kolme ÄES-kärkeä. Lisäksi kaikilla liiton neljällä vastuualueella oli omat tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit.

Luottamushenkilöhallinto

- maakuntavaltuusto on kokoontunut kolme kertaa ja käsitellyt 33 asiaa
- maakuntahallitus on kokoontunut 11 kertaa ja käsitellyt 175 asiaa
- tarkastuslautakunta on kokoontunut kuusi kertaa

Lautakunnan arvio:

Luottamushenkilöhallinto on kokoontunut suunnitellun mukaisesti.

Hallinto- ja tukipalvelut

Toiminnalliset tavoitteet 2024–2026	Toimenpiteet 2024	Mittarit	Toteutuminen
Tiedonhallintamallin päivittäminen	Päivitetään tiedonhallintamallia vastaamaan nykytilaa.	Tehty.	Päivitetty.
Asianhallinnan kehittäminen, sähköisen arkistoinnin käyttöönotto ja jalkauttaminen.	Jatkuva asianhallinnan kehittäminen, sähköisen arkistoinnin käyttöönotto ja jalkauttaminen.	Tehty.	Asianhallintaa on kehitetty ja sähköisen arkistoinnin jalkauttamista on jatkettu.
Sääntöjen ja ohjeiden päivittäminen.	Päivitetään sääntöjä ja ohjeita tarpeen mukaan.	Tehty.	Matkustusohjeet päivitetty ja tasa-arvosuunnitelma on hyväksytty.
Tietoturva- ja tietosuojan parantaminen.	Jatkovaa havainnointia, toimenpiteitä ja koulutusta tietoturva- ja suojan parantamiseksi.	Tehty.	Tietosuojaselosteet päivitetty ja koulutuksia tarjottu henkilökunnalle.
Henkilöstön koulutuksen järjestäminen.	Henkilökunnalle järjestetään tarpeen mukaan koulutusta.	Tehty.	Koulutussuunnitelman mukaisesti järjestetty koulutusta.

Lautakunnan arvio:

Hallinto- ja tukipalveluille asetetut tavoitteet ovat toteutuneet. Lautakunta pitää hyvänä, että asianhallintaa ja sähköistä arkistointia on kehitetty suunnitelmallisesti. Hyvin toimiva asiahallinta ja sähköisen arkistointi helpottavat ja nopeuttavat asioiden käsittelyä liiton sisällä ja viranomaisten välisessä toiminnassa. Tietoturvaan ja ICT-järjestelmien suojaan kohdistuneita parantamistoimenpiteitä ja henkilöstön koulutusta tulee edelleen jatkaa.

Aluesuunnittelu

Toiminnalliset tavoitteet 2024–2026	Toimenpiteet 2024	Mittarit	Toteutuminen
Kokonaismaakuntakaava	Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2060 laatiminen	Kaava on kuulutettu vireille, sidosryhmät perustettu, taustaselvityksiä laadittu, järjestetty aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu, OAS laadittu, asetettu nähtäville ja annettu saatua palautteeseen vastineet. Kaavaluonnosta laaditaan.	Toimenpiteet toteutuneet, lisäksi maakuntakaavan tavoitteista on järjestetty seminaari maakunta- ja kuntavaltuutetuille. Maakuntakaavan tavoitteet on hyväksytty maakuntahallituksessa elokuussa.
Liikennejärjestelmäsuunnitelma	Toteutetaan voimassa olevan liikennejärjestelmäsuunnitelman ja MAL-sopimuksen toimenpiteitä. Käynnistetään liikennejärjestelmäsuunnitelman päivittäminen.	On toteutettu.	Toimenpiteet toteutuneet.
Lahden kaupunkiseudun MAL-seuranta- ja sopimustyö	Ylläpidetään MAL-toimenpiteiden seurannan tarinakarttasivustoa. Osallistutaan valmisteluryhmän kokouksiin ja nostetaan toimenpiteiksi Lahden kaupunkiseutusuunnitelmasa tunnistettuja kehityshankkeita valtion kanssa yhdessä rahoitettavaksi.	Kauden 2021–2023 MAL-toimenpiteet ovat ajantasalla ja uuden sopimuskauden toimenpiteet on kirjattu seurantasisivustolle. Valtion kanssa rahoitettavia toimenpiteitä on kirjattu sopimukseen.	Ensimmäisen MAL-kauden toimenpiteiden seuranta toteutunut. Uuden sopimuskauden seurannan toteutusta suunnitellaan. On osallistuttu sopimuksen valmisteluryhmän kokouksiin aktiivisesti ja esitetty MAL-toimenpiteiksi Lahden kaupunkiseutusuunnitelmassa tunnistettuja kehityshankkeita.
Kuntien alueidenkäytön muu edistäminen	Annetaan lausunnot kuntien kaavoista ja muiden viranomaisen suunnitelmista. Osallistutaan viranomaisneuvotteluihin.	Lausunnot on käsitelty määräajassa.	Lausuntoja on annettu kuntien kaavoista ja muista suunnitelmista ja viranomaisneuvotteluihin on osallistuttu.

Lautakunnan arvio:

Aluesuunnittelulle asetetut tavoitteet toteutuneet. Kokonaismaakuntakaavan valmistelu on aloitettu ja tavoitteet on hyväksytty maakuntahallituksessa elokuussa. MAL-sopimuksen uuden sopimuskauden seurannan suunnitteluun ja toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Aluekehitys

Toiminnalliset tavoitteet 2024–2026	Toimenpiteet 2024	Mittarit	Toteutuminen
Rakennerrahastotoiminta ja muu aluekehityksen rahoituksen valmistelu ja tuki.	EAKR-päätökset joulukuun hakukierrokselle. Uusi täysi hakukierros helmikuussa 2024. AKKE-rahoituksen loppuerät on sidottu. Muiden rahoituslähteiden viestintään ja ohjaukseen osallistuminen.	Joulukuulta hankepäätökset tehtynä kevään aikana. Helmikuun haun hankepäätökset tehtynä kesään 2024 mennessä. AKKE-rahoitus pääosin sidottu (pl. palautuvat). Muiden rahoituslähteiden viestintään ja ohjaukseen on osallistuttu.	Joulukuun hankepäätökset on tehty. Helmikuun hankepäätökset on tehty. AKKE-rahoitus on pääosin sidottu vuoden 2024 aikana saatuihin hakemuksiin. Olemme aktiivisesti viestineet muista alueen, kansallisen tai EU:n rahoituslähteistä.
Maakunnallisen kehittämistoiminnan koordinointi: MYR, MYRS, AES-kärjet, muut temaattiset ryhmät ja hankkeiden ohjaus. Vihreän siirtymän ohjelma.	Vahvistetaan kärkien kehittämistä. Keskeinen kärkityö on vihreän siirtymän ohjelman toimenpiteiden edistäminen. Toteutetaan MYR ja MYRS säädösten mukaan. Temaattiset ryhmien verkostotyötä suunnitelmien mukaan. EU:n ilmastomuutokseen sopeutumisen missioon ja CCRI-toimintaan osallistutaan. TKI-toiminnan edistäminen ja konkreettisten tavoitteiden asettaminen.	AES-verkostotyöryhmät teemoissa ovat kokoontuneet ja toiminta kansainvälisestäikin näkyvää. Kestävän kasvun tiekartta on päivitetty. MYR kokouksia on ollut 2–4 ja MYRS 4-8 krt vuodessa. Rahoittajatapaamisia teemoissa on pidetty. Osallistuttu EU missio ja CCRI-toimintaan ja horisonttirahoituksen hankevalmisteluihin. TKI-ryhmä jatkaa luoden keskustelujen kautta avauksia TKI-kasvuun ja innovaatioekosysteemien kehittämiseksi.	AES-ryhmät käynnistivät systemaattisemman kokoustyön. Syyskaudella oli AES-päivä. Perustettiin kv-verkosto ruoka ja juomateeman EU-yhteistyöhön. Vihreän siirtymä ohjelma laadittiin ja sen ensimmäinen seurantaraportti. MYR kokouksia oli kaksi. MYRS kokouksia oli kuusi. Rahoittajatapaamisia on pidetty mm. kulttuurin, liikunnan ja matkailun teemoissa yleisen informaation lisäksi. CCRI-verkostossa syntyi yksi Horisonttihanke ja uusia kehiteltiin. Liitolla oli 50 % projektipäällikkö LAB-ammattikorkeakoulusta. TKI-ryhmä vei eteenpäin TKI-kasvun tavoitteita. Erillinen TKI-selvitistyö käynnistyi alueen yhteistyössä.
Hanketoiminta ja uusien hankkeiden hakeminen maakuntaan ja liitolle.	Olemassa olevien ja käynnistyvien hankkeiden hyvä hallinto. Strategiaan ja TKI-kasvuun sopivien uusien kv-hankkeiden hakeminen maakunnan toimijaverkostolle ja liitolle jatkuu aktiivisena.	Käynnistetty uusi Interreg Europe -hanke. Valmisteltu vähintään kahta uutta kv-hanketta.	Käynnistettiin neljä uutta Interreg Europe hanketta keväällä 2024: DECO, ACTIVE ID, STEP UP ja Climate GO https://paijat-hame.fi/projektit-2/ Liitto sai päätöksen uudesta Interreg Europe hankkeesta Prospero keväälle 2025. https://www.interregeurope.eu/prospero

Lautakunnan arvio:

Aluekehitykselle asetetut tavoitteet ovat toteutuneet. On erittäin tärkeää, että eri rahoituskanavista on viestitty ja hankeohjausta on toteutettu aktiivisesti. Liiton oma hanketoiminta on jatkunut edelleen poikkeuksellisen vilkkaana. Liiton omat hankkeet ja osallistuminen muiden toimijoiden hankkeisiin tukevat hyvin liiton strategisia kärkiä ja älykkään erikoistumisen strategiaa.

Edunvalvonta ja kuntayhteistyö

Toiminnalliset tavoitteet 2024–2026	Toimenpiteet 2024	Mittarit	Toteutuminen
Aktiivinen ja ennakoiva edunvalvonta	Edunvalvontasuunnitelmaan kirjattujen konkreettisten tavoitteiden edistäminen. Säännölliset edunvalvontatapaamiset eri kohderyhmien kanssa. Edunvalvontasuunnitelman jatkuva päivittäminen yhdessä sidosryhmien kanssa.	Tehty. Tehty. Tehty.	Tavoitteita on edistetty suunnitelmallisesti. Tapaamisia on pidetty säännöllisesti. Tehty. Lisäksi edunvalvontasuunnitelma on päivitetty kokonaisuudessaan kuntakierroksen jälkeen.
Maakunnan elinvoimaa vahvistava kuntayhteistyö	Kuntayhteistyöllä tuetaan kuntien elinvoimaa ja kilpailukykyä edistäviä toimenpiteitä. Kuntajohtajakokoukset. PJ-foorumit.	Elinvoimaan ja edunvalvontaan liittyvät teemat säännöllisesti esillä kuntajohtajakokouksissa ja PJ-foorumeissa. Toteutettu säännöllisesti. Toteutettu säännöllisesti.	Ko. Teemoja käsitelty säännöllisesti, 30.8. järjestettiin koko päivän kestävä pj-foorumin seminaari elinvoimateemalla. Kj-kokoukset toteutettiin säännöllisesti, kokoontui vuoden aikana 11 kertaa; PJ-foorumit toteutettiin säännöllisesti, kokoontui vuoden aikana 10 kertaa.
Päijät-Häme - Suomen liikkuvien maakunta	Rakenteiden ja edellytysten luominen Liikkuva Päijät-Häme 2030 -ohjelman toteutukselle. Hyvien käytänteiden ja vaikuttavien toimintamallien etsiminen ja jakaminen liikunnan ja liikkumisen edistämiseksi.	Tehty. Tehty.	Ohjausryhmän (2x) ja yhteistyöryhmän (6x) toiminta toteutui suunnitellusti. Saatu EAKR, Interreg Europe ja Akke rahoitusta toteutukseen. Innovaatiohausta ei saatu maakunnallista rahoitusta. Toteutettu koulutus-, verkostoitumis- ja yhteiskehittämistapaamisia liittyen mm. rahoitushakuihin ja kuntien liikkumishjelmiin.
Suunnitelmallinen ja vaikuttava toiminta kv-verkostoissa	KV-linjausten mukainen vaikuttamistyö Helsinki EU Officeen ja muiden kumppanien kanssa. EU-vaalien hyödyntäminen osana kv-edunvalvontaa Helsinki EU Officeen palveluiden aikaisempaa vaikuttavampi hyödyntäminen ja EU-rahoitusmahdollisuuksista viestiminen alueen toimijoille. Aktiivinen osallistuminen CPMR-järjestön toimintaan.	Keskeiset päätöksentekijät ja kumppanit ovat tietoisia maakunnan EU-edunvalvontatavoitteista. Tehty. Tehty. Säännöllinen osallistuminen.	Tehty. Tehty. EU-vaikuttamiseen laadittiin oma edunvalvontaineisto. Tehty. Mm. Alueiden viikolla järjestettiin onnistunut edunvalvontatilaisuus Helsinki EU Officeen tiloissa. On osallistuttu säännöllisesti. Itämerikomission hallituksen kokous pidettiin maakunnassa.
Vaikuttava viestintä ja maakuntaliiton toiminnan näkyväksi tekeminen.	Verkkosivuston kehittäminen ja päivittäminen uutta visuaalista ilmettä vastaavaksi.	Raikkaampi ja toiminnallisesti parannettu sivusto käytössä.	Verkkosivusto päivitetty uuden ilmeen mukaiseksi.

	Eri viestintäkanavien arviointi. Viestinnän vuosikello ja viestintä- sekä tapahtumakalenterin käyttöönotto.	Tehty. Vuosikello ja kalenterit otettu käyttöön.	Arviointi aloitettu vuonna 2024, jatkuu 2025. Vuosikello käytössä.
Päijät-Hämeen vaikuttajakoulu	Vaikuttajakoulun tapaamiset toteutetaan hankesuunnitelman mukaisesti keväällä 2024. Vaikuttajakoulun 2024-2025 suunnittelu ja markkinointi. Vaikuttajakoulun 2024-2025 toiminnan käynnistäminen syksyllä 2024.	Tehty. Tehty. Tehty.	Tapaamiset toteutettiin hankesuunnitelman mukaisesti. Tehty. Vaikuttajakoulua markkinoitiin sosiaalisessa mediassa sekä koulukierroksilla. Vaikuttajakoulun toiminta käynnistyi suunnitellusti. Vaikuttajakouluun valittiin 25 henkilöä seitsemästä kunnasta.

Lautakunnan arvio:

Edunvalvonnalle asetetut tavoitteet ovat toteutuneet. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että EU-vaikuttamiseen on laadittu oma edunvalvonta-aineisto ja edunvalvontasuunnitelma on päivitetty kuntakierroksen palautteen perusteella. Maakunnan kuntayhteistyö toimii aktiivisesti puheenjohtajafoorumien ja kuntajohtajakokousten puitteissa. Vaikuttajakoulua on markkinoitu hyvin eri medioissa. Vaikuttajakouluun valittiin 25 henkilöä ja määrää voi pitää hyvänä saavutuksena.

Yhteenveto:

Tarkastuslautakunta toteaa huomionaan, että liitto on huolehtinut hyvin alueellaan maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitetusta tehtävistä, aluepoliittisessa lainsäädännössä määrätyistä tehtävistä sekä muulla lainsäädännöllä määrätyistä tehtävistä, edunvalvonnasta ja jäsenkuntien sille antamista tehtävistä.

Maakunnan kehittämisen ja yhteistyön keskuksena Päijät-Hämeen liitto vastaa jäsenkuntia ja niiden väestöä palvelevasta maakunnallisesta suunnittelu- ja kehittämistyöstä sekä edunvalvonnasta.

Toimintavuonna 2024 aluesuunnittelun puolella Päijät-Hämeen maakuntakaava 2060 tuli vireille maakuntavaltuuston päätöksellä viime joulukuussa ja OAS asetettiin nähtäville 14.2.2024.

Päijät-Hämeen aluekehitys perustuu maakuntavaltuuston hyväksymän maakuntastrategian toteuttamiseen. Tässä liitolla on näkyvä rooli aluekehittämisen rahoituksen välittäjänä. Keskeinen ohjelmatyöväline on Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 – EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma ja sen tehokas toimeenpano.

Viime kaudella edunvalvonnan painopiste oli kansainvälisessä toiminnassa ja vaikuttajakoulu toiminnan vakiinnuttamisessa osaksi liiton toimintaa.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain mukainen pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille 1. päivänä tammikuuta 2023. Liiton tulee tehdä pelastuslaitoksen loppuselvitys kevään aikana. Kunnille palautetaan loppuselvityksen ylijäämä ja alijäämä laskutetaan kunnilta.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota tavoiteasetantaan ja tavoitteiden toteutumisen mittaamiseen. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tavoiteasetannassa tulisi pyrkiä mahdollisimman konkreettisiin ja täsmällisiin tavoitteisiin, joiden toteutumisen arvioinnille asetettaisiin selkeät ja konkreettiset mittarit.

Strategiset tavoitteet

Strategian linjausten toteutumat	Toteutuminen
1. Vetovoimainen maakunta vetää asukkaita, yrityksiä ja vierailijoita, jotka lisäävät maakunnan elinvoimaa, vaurautta ja hyvinvointia.	Vuonna 2024 Päijät-Hämeen maakunta edistyi merkittävästi vetovoimaisuuden lisäämisessä. Maakunta sijoittui kolmanneksi Suomen elinvoimapolitiikan vertailussa, mikä osoittaa onnistunutta elinvoiman vahvistamista. Lisäksi Lahden kaupungin muuttovoitto jatkui vahvana, mikä kertoo alueen houkuttelevuudesta uusille asukkaille. Moni kunta sai sisäistä muuttovoittoa, vaikka väestömäärä väheni, kun kuolleisuus oli syntyvyyttä suurempaa. Maakunnassa käynnistettiin maakuntastrategian ja maakuntakaavan laadinta. Tavoitteena on lisätä maakunnan väestömäärää ja elinvoimaa edelleen. Taantuma kuritti alueen toimialoja, mutta vienti yrityksissä oli kuitenkin kohtaisen hyviä näkymiä ja tuloksia.
2. Uudistumiskyky tarkoittaa valmiutta ennakoida muutoksia ja reagoida niihin alueen asukkaita hyödyttävällä tavalla.	Päijät-Hämeessä on edistetty aluehallinnon suuria uudistuksia. Hyvinvointialueen toinen toimintavuosi, kaksi uutta TE-aluetta vuodelle 2025 ja aluehallinnon uudistus leimasivat vuotta 2024. Liiton aluekehitys, aluesuunnittelu ja edunvalvonta, mutta myös hallinto ovat olleet muutoksissa mukana aktiivisena kumppanina.
• Vetovoimainen uusien tulijoiden maakunta • Pitovoimainen maakunta • Uudistumiskykyä vahvistava koulutus ja TKI-toiminta • Uudistumiskykyä yhteistyöllä yrityksille, kunnille ja asukkaille • Uudistumiskykyinen hiilineutraali Päijät-Häme 2030	Maakunnan vetovoima kasvoi, mikä näkyi uusien asukkaiden, yritysten ja vierailijoiden määrän lisääntymisenä. Elinkeino-yhtiö LADECin uusien sijoittumisasiakkaiden määrä jatkoi kasvuaan ennätyksellisen vuoden 2022 jälkeenkin. Liiton hankerahoitus on tukenut LADECin klusteri- ja vetovoimatyötä. Maakunta panosti asukkaidensa hyvinvointiin ja palveluiden kehittämiseen. Monenlaiset digihankkeet tai elinkeinoelämän kehittämishankkeet tähtäsivät pitovoiman kehittämiseen. Koulutuksen ja tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan (TKI) saralla maakunta vahvisti uudistumiskykyään. Päijät-Hämeen älykkään erikoistumisen innovaatioekosysteemi - hankkeessa kehitettiin ja käynnistettiin maakunnan innovaatioekosysteemiä, joka luo lisäarvoa ja kilpailuetua alueen toimijoille, kuten yrityksille ja TKI-toimijoille. Maakunta edisti yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Päijät-Hämeen liitto edistää ja kehittää aktiivisesti alueen kuntien välistä yhteistyötä. Yhteistyön tavoitteena on valmistautua ja vastata toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin ja sitä kautta tukea myös koko maakunnan elinvoimaa ja kilpailukykyä. Alueelle laadittiin työllisyyden edistämishankkeita. Maakunta otti askeleita kohti hiilineutraaliustavoitettaan. CANEMURE-hankkeessa jatkettiin maakunnan ilmastotiekartan toteutusta ja erityisesti kuntien ilmastotyön tukemista, kuten valtion erillisrahoittamaa kuntien ilmastosuunnitelmien laatimista.
Päijät-Hämeen maakunnan älykkään erikoistumisen kärjet ovat: • Sportti • Ruoka ja juoma • Valmistus lisäksi läpäisee kestävyyden periaate	Sportin kärkiryhmän yhteistyö laajeni alueella. Yhteistyö näiden toimijoiden välillä vahvisti alueen urheiluosaamista ja -infrastruktuurin kehittämistarpeita. Kansainväliset hankkeet tukevat toimijoiden yhteistyötä ja kasvua. Päijät-Häme valmisteli kasvupohjaisten ruokainnovaatioiden kumppanuutta, joka hyväksyttiin Euroopan komission älykkään erikoistumisen alustalle. Tämä avasi uusia mahdollisuuksia alueen elintarvikealan kehitykselle ja kansainväliselle yhteistyölle jo vuosia jatkuneen erinomaisen viljaklusterityötä laajentaen. FOOD-teeman kansallista rooli vahvistettiin. Alueen valmistuksen yritysten klusteritoiminta on vahvaa ja sitä tukee yhteistyö LUT-yliopiston ja LAB-ammattikorkeakoulun kanssa sekä monipuolisen toisen asteen koulutuskeskus Salpauksen kanssa. Erityisesti Lahti GEM on vahvistanut Lahden sähköisen liikenteen klusteria yritysten, oppilaitosten ja kaupunkien yhteistyöalustana. Kempower sai 10 milj. euron veturiyrittäjärahoituksen Business Finlandilta. Kestävyysperiaate läpäisee kaikki kärjet ja vihreän siirtymän ohjelma tarkentaa kestävyysperiaatteen tavoitteita ja toimenpiteitä maakunnassa.

Lautakunnan arvio:

Strategiset tavoitteet ovat toteutuneet pääosin hyvin. Vuonna 2024 Päijät-Hämeen maakunta edistyi merkittävästi vetovoimaisuuden lisäämisessä ja maakunta sijoittui kolmanneksi Suomen elinvoimapolitiikan vertailussa. Maakunnan vetovoima kasvoi, mikä näkyi uusien asukkaiden, yritysten ja vierailijoiden määrän

lisääntymisenä. Liiton hankerahoitus on tukenut LADECin klusteri- ja vetovoimatyötä. Maakuntastrategian ja maakuntakaavan laadinta on aloitettu ja niiden tavoitteena on lisätä maakunnan väestömäärää ja elinvoimaa edelleen.

Päijät-Hämeessä on edistetty aluehallinnon suuria uudistuksia. Hyvinvointialueen toinen toimintavuosi, kaksi uutta TE-aluetta vuodelle 2025 ja aluehallinnon uudistus leimasivat vuotta 2024. Liitto on ollut muutoksissa mukana aktiivisena kumppanina.

Päijät-Hämeen älykkään erikoistumisen kärjet ovat sportti, ruoka ja juoma sekä valmistus. Sportin kärkiryhmän yhteistyö laajeni alueella. Yhteistyö näiden toimijoiden välillä vahvisti alueen urheiluosaamista ja -infrastruktuurin kehittämistarpeita. Kansainväliset hankkeet tukevat toimijoiden yhteistyötä ja kasvua.

Päijät-Häme valmisteli kasvipohjaisten ruokainnovaatioiden kumppanuutta, joka hyväksyttiin Euroopan komission älykkään erikoistumisen alustalle. Tämä avasi uusia mahdollisuuksia alueen elintarvikealan kehitykselle ja kansainvälistymiselle. Viljaklusterityö tukee erinomaisella tavalla tätä kehityssuuntausta.

Valmistuksen osalta yritysten klusteritoiminta on ollut vahvaa. Ja sitä on tukenut yhteistyö LUT-yliopiston, LAB-ammattikorkeakoulun ja koulutuskeskus Salpauksen kanssa.

Taloudelliset tavoitteet

Päijät-Hämeen liiton tilinpäätös osoittaa ylijäämää 125 633,68 euroa, joka koostuu liiton 74 822,94 euron ylijäämästä ja pelastuslaitoksen 50 810,74 euron ylijäämästä.

Liiton toiminta ja talous on raamitettu maakuntavaltuuston hyväksymässä talousarviossa ja -suunnitelmassa. Liiton omien tehtävien osalta talous oli pääosin talousarvion mukaista. Varsinaisen toiminnan osalta tuottoja kertyi arvioitua enemmän. Liitto sai arvioitua enemmän AKKE – Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukemiseen liittyvää rahoitusta sekä teknistä tukea. Kuntayhteistyö- ja projektien vastuualueella toimintakate oli huomattavasti arvioitua parempi. Tämä oli seurausta useiden projektien aloitusajankohtien viivästyttämisestä ja maksatuksien jaksottamisesta.

Pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kokonaisuudessaan hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen. Maakuntavaltuusto teki 2.12.2022 kokouksessaan pelastuslaitos kuntayhtymäliikelaitoksen purkamispäätöksen. Lisäksi päätöksessä todettiin liitolle jäävät tase-erät ja velvollisuus tehdä loppuselvitys liikelaitoksen nettovarallisuudesta.

Liiton taseen ylijäämä on tällä hetkellä 1 195 293 euroa. Liiton tarkoituksena ei ole kerätä ylijäämää, mutta jonkinlainen puskuri on hyvä olla talouden haasteiden ja maksuvalmiuden osalta. Liiton maksuvalmius on säilynyt edelleen hyvällä tasolla.

Yhteenveto

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan Päijät-Hämeen liitto on huolehtinut hyvin siitä tehtävästä, minkä jäsenkunnat ovat sille perussopimuksessa määritelleet.

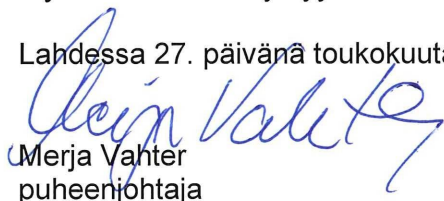
Vuonna 2024 uutena suunnittelijana aloitti Pekka Hynönen.

Tarkastuslautakunta kiittää liiton henkilökuntaa vuoden 2024 aikana tehdystä työstä. Tarkastuslautakunta pitää merkittävän hyvänä, että Päijät-Hämeen liitolla on hyvät vaikuttamisverkostot sekä maakunnan, valtakunnan että eu-tasoilla.

Viranomaisena se ei ole saanut huomautuksia tehtävien hoidosta. Tilintarkastajan kertomuksen mukaan kuntayhtymän hallintoa on hoidettu lain ja maakuntavaltuuston linjaamien päätösten mukaisesti sekä sisäinen valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Valtionosuuksien perusteista ja käytöstä annetut tiedot ovat oikeita ja tilinpäätös on laadittu viranomaistoimintaa koskevien säädösten ja määräysten mukaisesti, antaen oikeat ja riittävät tiedot tilikauden toiminnasta, taloudesta ja talouden vastuista.

Tarkastuslautakunta esittää maakuntavaltuustolle tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä sekä yhtyy hallituksen esitykseen tilikauden tuloksen käsittelystä.

Lahdessa 27. päivänä toukokuuta 2025

Merja Vahter
puheenjohtaja

Pasi Karjalainen
varapuheenjohtaja

Leea Jokinen
jäsen

Vesa-Matti Virtanen
varajäsen